

»Valg og demokrati i Ægypten«

– internet i undervisning og eksamen i arabisk

Brug af internettet, elektroniske ordbøger etc. er efterhånden blevet en del af hverdagen i forbindelse med undervisningen på sprogfagene på Københavns Universitet. Elektroniske hjælpemidler og internettet har længe været brugt på sprogfagene i forbindelse med undervisningen, men det er nyt at 'alle hjælpemidler' til mundtlige og skriftlige eksamener også kan inkludere brug af internet. I forbindelse med skriftlige opgaver har man hele tiden haft mulighed for at opgive og benytte kilder fra internettet, men disse kilder har spillet samme rolle som kilder i form af trykte bøger / artikler og internettets mere dynamiske og kontaktskabende funktioner er ikke blevet inddraget.

Der er altså tale om et område, hvor undervisning og eksamen er ude af trit – kompetencer og hjælpemidler der blomstrer i selve undervisningsforløbet, har den studerende ikke mulighed for at bruge til eksamen. F.eks. er de i løbet af undervisningsforløbet vant til at kunne surfe på nettet for at indhente oplysninger og se nye ord i forskellige sammenhænge eller at checke om det nu er den rigtige præposition de har brugt. Nogle benytter sig af korpura på nettet og mange bruger oversættelsesmaskiner og elektroniske net-ordbøger. Desuden opmuntres de også i undervisningsforløbet til at bruge sociale fora som f.eks. Facebook, hvor de kan træffe målsprogsbrugere fra f.eks. Mellemøsten. Til eksamen har de ingen mulighed haft for at gøre noget af dette. Udfordringen i forbindelse med inddra-

ULLA PRIEN

Studielektor, Københavns Universitet,
Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier
prien@hum.ku.dk

gelse af internettet til eksamen i sprogfagene er at stille nye og kreative opgaver, der tager højde for de mange nye elementer fra internettet som er indgået i undervisningsforløbene. I denne artikel vil jeg beskrive et kursus- og eksamensforløb hvor målet har været en høj grad af sammenhæng mellem brug af internettet i undervisningen og til eksamen.

Udgangspunktet: den aktuelle status for internet i undervisningen

Status er her baseret på erfaringerne fra arabisk. Flere af sprogkurserne i dette fag på Københavns Universitet har i mange år haft et internetbaseret materiale med f.eks. selvrettende opgaver, lyd, billeder, og opgaver rettet mod informationsøgning på internettet (Prien, 2010). Kursusplatformene er alle på internettet og er livsnerven i kontakten mellem underviser og studerende uden for undervisningen.

Skype-møder mellem studerende indbyrdes eller mellem studerende og undervisere bruges også på enkelte fag, især på fag der ikke har så meget undervisning eller på egentlige fjernundervisningskurser. På et enkelt af sprogkurserne skal de studerende blandt andet lave et projekt hvor de skal lave et lille feltarbejde, hvor de på arabisk skal foretage interview om et valgt emne som de bagefter skal præsentere for de andre studerende. Også her bliver internettet ofte inddraget af de studerende i forbindelse med informationsøgning og i adskillige tilfælde har den studerende benyttet sig af Facebook og Skype i forbindelse med sit feltarbejde, men det er ikke noget krav. Som eksempel på brug af Skype i et projekt kan nævnes en studerende der ville interviewe unge mennesker i Marokko om deres fremtidsdrømme, og som via Skype fik et netværk af unge han kunne tale og skrive med.

Ud over den brug af internet i undervisningen som underviseren / læreren lægger op til, udvikler de studerende ofte en selvstændig praksis, hvor de inddrager internettet i forbindelse med de opgaver, hvor underviseren ikke havde tænkt på internettet som et hjælpemiddel. F.eks. bruger de nettet som hjælp til at læse arabiske medietekster. Her benytter mange sig – ud over underviserens glosser og ordbøger (trykte såvel som elektroniske) – af systematisk arbejde med bl.a. Google Oversæt og Googles søgemaskine.

Det er karakteristisk at brugen af internettet i forbindelse med undervisningen ikke har været kædet sammen med brug af internet til eksamen (bortset fra informationsøgningsdelen), men at funk-

tionen overvejende har været at gøre undervisningen mere varieret og at give de studerende mulighed for at få et mere effektivt forløb. Desuden er der dele af internettets potentiale der slet ikke er kommet til udfoldelse, f.eks. bruges det kun som kontaktmiddel inden for holdene, selvom man med fordel kunne bruge de globale sociale netværk, som kan være fremragende læringsværktøjer for sprogstuderende.

Kursus og eksamensform

Kurset hedder »Særligt studeret emne med arabisk sprog« med undertitlen »samfundsdebat på ægyptisk dialekt« og er et tilvalgs-kursus på BA-niveau. Det er på 15 ECTS og blev udbudt på Åbent Universitet i foråret 2012. Udviklingen i Ægypten gjorde det interessant at fokusere på den valg- og demokratidebat der foregik i Ægypten umiddelbart før og under kurset.

Kursets overordnede rammer er at den studerende via arbejdet med et konkret emne skal styrke sine sproglige kompetencer og samtidig erhverve sig en teoretisk viden. Den konkrete faglige vinkel på kurset var at arbejde kommunikativt med den ægyptiske dialekt på fortsættelniveau samt at få uddybet de studerendes praktiske og teoretiske forståelse af forskellige sprog- og skriftvarianter af den ægyptiske dialekt og af diglossi-problematikken¹ med inddragelse af teorier om kodeskift, sprogpolitik og dialektniveauer.

Eksamensformen er en bunden hjemmeopgave på 10-12 sider. Underviseren stiller i forbindelse med underskrivelsen af de studerendes pensum (i slutningen af april) ét til tre spørgsmål til besvarelse af den studerende i hjemmeopgaven.

Valg og demokrati i Ægypten. Forløb og eksamen

Baggrunden for temaet 'Valg og demokrati i Ægypten' var i første omgang satiriske tekster fra bøger med beskrivelser af valg før revolutionen og nyhedsvideoer på nettet, hvor ægyptere fortalte om valg nu samt sange der handlede om revolutionen og demokrati. Desuden arbejdede vi med net-videoer der oplyste om valg og redegjorde for begreber som civilsamfundet og demokrati eller viste sketch om folk der skulle hen og stemme. Til disse videoer var der ofte knyttet kommentarer på de blogs der hørte til net-videoerne. Ud over samtale om teksterne og studenteroplæg i mundtlig og skriftlig form knyttet til pointerne i videoerne og teksterne inddrog vi løbende den mere teoretiske del af pensum. Teorierne blev brugt

til at vurdere hvilken baggrund de personer havde, som udtalte sig på bloggene og videoerne – regionalt, uddannelsesmæssigt, religiøst og politisk.

Et særligt punkt var skriftsystemerne der blev brugt i bloggene, idet der i samme blog kan optræde meget forskellige systemer (Doss 2006). Yderpunkterne er dialekt skrevet med arabiske bogstaver med en del stavemåder, ordforråd og hele strukturer bibeholdt fra standardarabisk på den ene side og på den anden side dialekt skrevet med latinske bogstaver samt brug af tal til at betegne arabiske bogstaver, hvor man ikke har kunnet finde en passende ækivalens blandt de latinske bogstaver. Denne måde at skrive arabisk på er ofte i sms-stil og kan være iblandet mange engelske ord. Vi talte om baggrunden for sprogbrugernes valg af skrivestil og om de sammenhænge der kan være mellem disse valg og alder, social baggrund og uddannelse, f.eks. er sms-stilen mere udbredt blandt de yngre. Men vi kom også ind på at for mange sprogbrugere er valg af stil situationsbetinget.

Da vores studerende kun havde været vant til at læse arabisk med arabiske bogstaver eller i videnskabelig translitteration til latinske bogstaver, havde jeg forventet at sms-skriften ville volde store vanskeligheder. Den viste sig imidlertid langt mindre problematisk at afkode for de fleste af de studerende end jeg havde forventet. Dette skyldes sandsynligvis sms-sprogets enkle syntaks og at det trods alt kun var forholdsvis få nye symboler de studerende skulle lære.

En vigtig del af kurset var at udnytte de muligheder internettet giver, for at sætte mennesker i kontakt med hinanden på tværs af landegrænser. Derfor gik vi i gang med at skabe kontakter til ægyptere sideløbende med de øvrige aktiviteter. De tekster der blev til i forbindelse med disse kontakter, skulle bruges i forbindelse med opgaveskrivning. Kommunikationen mellem de studerende og deres ægyptiske kontakter foregik ved hjælp af Facebook, Skype og et af

de mange sprogudvekslingssteder på nettet, Livemocha – et internetforum, hvor folk der ønsker at praktisere et sprog, kan komme i kontakt med sprogbrugere der har det pågældende sprog som modersmål, og skrive/tale med dem via funktionerne i Livemocha.

Det eneste krav der var til udvælgelsen af de ægyptiske kontaktpersoner, var at de skulle være interesserede i at drøfte valg og demokrati i Ægypten med de studerende. Ud over at denne interesse skulle være til stede var det kun en fordel, hvis de ægyptiske kontakter var forskellige fra hinanden f.eks. med hensyn til uddannelse, alder og køn, idet dette ville give en formodet variation i deres sprog. Denne variation tjente flere formål: Dels gav den et praktisk kendskab til forskelligheder inden for den ægyptiske dialekt, et kendskab der kan hjælpe den studerende til bedre at kunne kommunikere med ægyptere på ægyptisk, dels illustrerede den de teorier vi læste om kodeskift, dialektniveauer etc.

Det viste sig at de ægyptiske kontaktpersoner var meget forskellige fra hinanden. Der var bl.a. en ung aktivist, en midaldrende sagfører og en 21-årig collegepige. Forskellene afspejledes også i deres omgang med den ægyptiske dialekt på nettet, på samme måde som personerne der skrev på de blogs vi tidligere havde arbejdet med, også havde forskellig sprog- og skrivestil.

På det tidspunkt hvor kontakterne var skabt, fik de studerende de konkrete spørgsmål til opgaveskrivningen. Det ene af de tre spørgsmål bestod i at skrive et essay på ægyptisk dialekt. Her kunne nettet bruges til informationssøgning. Det andet spørgsmål var en konkret sproglig opgave som lå i forlængelse af arbejdet med netvideoer i undervisningen:

Find en eller flere videoer fra qabila, eller lignende valgvideoer² som ikke er en del af pensum (samlet varighed min. 5 minutter) og giv et grundigt resumé af den på ægyptisk arabisk eller skriv den af. Hvis videoen også har tekst, skal du transskribere teksten til det latinske alfabet og desuden give et resumé.

Det tredje og sidste spørgsmål tog udgangspunkt i dialogen med de ægyptiske kontakter:

Analyser din ægyptiske kontaktpersons korrespondance om valgene i Ægypten. Du må meget gerne sammenligne din »egen« tekst med dine holdkammeraters korrespondance. Beskriv hvilke typer dialekt der bruges og hvilken type translitteration, der er tale om. Synes I man kan bruge Badawis opdeling³ på de tekster, I har valgt? Inddrag også andre rele-

vante ting fra jeres sekundærlitteratur f.eks. kodeskift og sprogpolitik. De anvendte tekster skal vedlægges som bilag. Du kan naturligvis også inddrage eksempler fra det øvrige pensum.

I forbindelse med formuleringen af eksamensopgaven blev der lagt vægt på at de forskellige sider af arbejdet med internettet i undervisningen skulle kunne bruges i besvarelsen af eksamensopgaven samt at eksamensopgaven ikke blot udgjorde en afslutning på det konkrete kursusforløb, men at besvarelsen i sig selv kunne være med til at fastholde kontakter med ægyptere og brug af ægyptisk dialekt via internettet. De studerende blev i opgavens tredje spørgsmål der tog udgangspunkt i korrespondancen mellem den studerende og den ægyptiske kontaktperson, opfordret til også at arbejde med de andres tekster, hvilket de alle gjorde. De lagde hver især deres brevveksling med ægypterne ud på kursusplatformen efterhånden som den blev produceret. Variationerne i de ægyptiske deltageres sprog og skrivestil gav god mulighed for at perspektivere deres 'egne' tekster.

Evaluering

Generelt var der stor tilfredshed og entusiasme med forløbet og med den mulighed det gav for at opøve de kommunikative færdigheder og få kendskab til ægyptiske forhold samtidig med at man fik bedre forståelse af forholdet mellem standardarabisk og ægyptiske dialektvarianter. At arbejdet med internettet i så høj grad var indlejret i eksamen, havde som forventet en positiv indvirkning på de studerendes arbejde med nettet i undervisningen og forberedelsen og hjalp dem til at overvinde den generthed nogle af dem følte i forbindelse med at skulle kontakte folk de ikke kendte, og tale/ skrive arabisk med dem. De ægyptiske samtalepartnere deltog også med entusiasme og svarede som regel meget hurtigt. De emner der blev drøftet, var emner der optog dem selv meget, og det var desuden mit indtryk at flere af ægypterne glædede sig over at kunne hjælpe med noget der skulle føre til en eksamen i arabisk.

De studerende udtrykte stor tilfredshed med valgfriheden til at vælge video i det ene af opgavespørgsmålene, og gav udtryk for at de fik meget ud af processen med at lede efter den video de helst ville arbejde med.

Der er dog stor plads til forbedringer på et kursus af denne art og sammenhængen mellem undervisning og eksamensopgave var ikke på alle punkter lige god. Det mest iøjnefaldende er at ingen af

eksamensspørgsmålene tog udgangspunkt i mundtlig kommunikation mellem de studerende og deres ægyptiske kontakter på trods af at der var meget mundtlighed i undervisningen med studenteroplæg og lign. og Skype-videokonferencer mellem en af ægypterne og holdet. Næste gang i et lignende forløb vil det være oplagt at gøre en større indsats for at inddrage mundtligheden via Skype, dels i forbindelse med hjemmeopgaven, men også i undervisningsforløbet uden for undervisningslokalets rammer ved f.eks. at lave gruppevideokonferencer, hvor hver studerende sidder derhjemme foran sin skærm og kan se og tale med de andre fra sin gruppe og med kontaktpersonerne.

Der forestår et spændende udviklingsarbejde på alle vores sprogkurser med at bygge bro mellem brug af internet i undervisningen og til eksamen og at sikre at det der bliver arbejdet med i undervisningen, rent faktisk også er det der prøves i til eksamen.

Noter

- 1 Dialektens forhold til det officielle skrift- og talesprog, standardarabisk.
- 2 Betegnelserne henviser til forskellige ægyptiske hjemmesider, der har udsendt videoer der oplyser om hvad demokrati er, hvilke forskellige regeringsformer der findes i verden etc. eller som ved hjælp af sketch og tegnefilm illustrerer pointer som f.eks. »din stemme er dit ansvar«.
- 3 Badawi har lavet en diglossi-model, hvor han inddeler ægyptisk-talende i forskellige kategorier, afhængigt af hvor deres sprog ligger i et kontinuum, hvor »ren« ægyptisk dialekt udgør den ene pol og standardarabisk udgør den anden pol.

Litteratur

- Doss, Madiha (2006). Cultural Dynamics and Linguistic Practice in Contemporary Egypt. I: Abdelrahman m.fl. (eds.) (2006), *Cultural Dynamics in Contemporary Egypt* Cairo. American University in Cairo Press.
- Ibrahim, Zainab (2008). Language Teaching and Technology. I: Ibrahim, Zainab & Maklouf, Sanaa (eds.) (2008). *Linguistics in an Age of Globalization*. Cairo: American University in Cairo Press.
- Prien, Ulla. Arabisk på universitetet. *Sprogforum*, nr. 46, 2010.
- Undervisningsministeriet (2007). Projekt: It og eksamen. <http://www.uvm.dk/Uddannelser-og-dagtilbud/Gymnasiale-uddannelser/I-fokus-paa-omraadet-gymnasiale-uddannelser/Forsog-med-digitale-eksamensopgaver-i-de-gymnasiale-uddannelser>
- Van Mol, Mark (2008). Arabic and the Computer. I: Ibrahim, Zainab & Maklouf, Sanaa (eds.) (2008), *Linguistics in an Age of Globalization*. Cairo: American University in Cairo Press.

Links

Der er en del sider, hvor man kan gå ind og lave sprogbytte; en der har fungeret godt for flere studerende er denne: www.livemocha.com

Side med mulighed for »leg« med gloser. Kan bruges til alle sprog. Indeholder allerede eksisterende materiale for mange sprog lagt ind af andre og mulighed for at man kan lægge sit eget materiale ind og arbejde med det: www.memrise.com

Velegnet til gloseindlæring på mange sprog, blandt andet arabisk: <http://lexin-billedtema.emu.dk/billedtema/arabisk.html>

Mange gode videoer på arabisk med tilhørende opgaveforslag: <http://www.laits.utexas.edu/aswaat/index.php>

Billedsider med mulighed for at øve mange ord, hovedsageligt substantiver og adjektiver. Siderne findes på mange sprog, og man kan således også sammenligne med f.eks. dansk og engelsk. Her er temaer som by, trafik, redskaber etc.: <http://lexin-billedtema.emu.dk/billedtema/arabisk.html>

E-lærings-side med udelukkende arabisk materiale; dele af det kan måske bruges som supplement til den egentlige undervisning: <http://www.arabiccomplete.com>

LINKS MED EKSEMPLER

PÅ DET FAGLIGE INDHOLD

Sangen »Frihedens stemme« (her med engelske undertekster): http://www.youtube.com/watch?v=Fgw_zfLLvh8

Sang i rap-stil (også med engelske undertekster) <http://www.youtube.com/watch?v=L6ZMvTIzkQg&feature=channel&list=UL>

Video om at »din stemme er dit ansvar«. Kamp mellem den korrupte og den ærlige kandidat: <http://www.youtube.com/watch?v=JwSc7D4wYDI&feature=relmfu>

Video om forskellige typer regeringer: <http://www.youtube.com/watch?v=mqgM6K4K5-4>